LD 278

LAISVOJI LIETUVA

LITUANIA LIBRE

D.M.

Dr. VINCAS KUDIRKA

(1858-XII-31 — 1944-XII-31)

Gimimo proga

Jeigu audra ištikus verstų stulpą vieną
Iš tų, kurie prilaiko jūsų namo sieną,
Namai negrius — išbaimės jūs neišlakstykit,
Tik vieton ano stulpo tą pačią dieną
Tuoj kitą statykit.

Lietuva mano! Priešui ant tavęs įnirtus
Privalai hidra tapti ta, kuriai nukirtus
Galvą, tuoj kelios galvos vieton jos išdyksta
Išliksi, tik į hidrą gyvumo pavirtus,
Nors priešo nestyksta.

Lietuvos Praeitis

Lic. Vladas Staniliūnas
Mokslinėj LAISVOSIOS LIETUVOS misioj

Mūsų Tautos himne giedame: »Iš praeities tavo sūnūs te stiprybę semia«. Tai gilios reikšmės pamoka, kuri turi daug įtakos į žmogaus asmeninį, visuomeninį ir tautų gyvenimą. Pažvelgę į savo pirmtakūnų pasišventimą ir energiją, įgauname iš naujo jėgų ir pairyžimų. .

Mūsų Tėvynės praeitis yra ypatingai garbinga. Kiekvieno lietuvio pareiga ją pažinti. Menkas patriotas, kuris nežino savo krašto praeities. Taigi šio žurnalo gerb. Redaktoriaus pakviestas *ir ryžtuos dalintis mintimis su Gerb.* Skaitytojais.

Šiąja proga mesime žvilgsnį į istoriją bendrai, jos tikslą ir iš kur imame žinias apie Lietuvos praeitį.

Istorija, tai mokslas apie praeitį. Jos tiesioginis tikslas parodyti kaip Žmonija gyveno seniau ir kaip priėjo iki dabartinės gyvenimo formos. Taigi yra drauge ir dabarties mosklas Iš krašto istorijos plėtojimosi galima šiek tiek atspėti ir jo ateitį Taigi: praeitis, dabartis, ateitis...

Yra bendroji žmonijos istorija ir atskirų tautų istorijos. Bendroji žmonijos istorija turi tikslą atskleisti visos žmonijos praeitį. Gi tautų istorijos nusako apie atskirų tautų praeitį. Istorija padeda surasti savotiškąsias tautų ypatybes.

Lietuvos istorija turi tikslą nusakyti senąją Lietuvos praeitį ir padėti suprasti dabartį

Tikrąją tautos praeitį susekti nėra lengva. Istorijos mokslas tam tikslui naudojasi įvairiais šaltiniais. Patikimiausias šaltinis yra užsilikusieji senoviniai raštai. Bet senovės lietuviai apseidavo be rašto. Tiktai paskiau, apie *penkioliktąjį šimtmetį po Kristaus gimimo ir* vėliau užtinkame lietuviškas kronikas, metraščius, įstatymus, valdiškas korespondencijas, seimų dienoraščius, derybų protokolus ir kitokius užrašus.

Medžiaginės kultūros palaikai. Yra užsilikę įvairūs senovės lietuvių vartoti daiktai, įrankiai ginklai, pilys, piliakalniai, kapai ir t.t Įvairios iškasenos (radiniai) rodo kaip seniau žmonės gyveno, gynėsi nuo priešų ir t.t.

Dvasinės kultūros palaikai: kalba, papročiai, padavimai, dainos, pasakos, burtai, prietarai padeda išpręsti praeities įvykius.

Kaip jau minėjome, iki penkioliktojo šimt*mečio savo rašytos tautos istorijos neturime.* Pirmieji Lietuvos ist. pradėjo moksliškai tyrinėti svetimtaučiai: rusai, lenkai ir vokiečiai, kiekvieni vis savais tikslais. Rusai stengėsi įrodyti kad Lietuva buvusi rusiška. Lenkai, kad ji *buvusi lenkiška.* O vokiečiai norėjo pateisinti lietuviškų žemių užgrobimą ir parodyti kad jie turi teisių net į didesnius plotus.

Vėlesniais laikais ir lietuviai neapsileidžia. Šešioliktajame šimtmetyje ir vėliau jau rašo net Lietuvos istorijas vysk. Merkelio globojamas Strikauskas, Jėzuitas Vijukas Kojelavičius, Simonas Daukantas, vysk. Motiejus Valančius ir kt.

SANTRAUKA: Mūsų garbė reikalauja pažinti savo krašto istoriją. Istorija yra labai įdomus mokslas. Zinias Lietuvos istorijai imsime iš kaimyninių tautų, savo krašto papročių ir palaikų, ir, savo tautiečių rašytojų.

Sekančiame numeryje paliesime Lietuvos žemės paviršiaus susiformavimą ir tenai žmonių apsigyvenimą.

GROŽINĖ LITERATŪRA
DAINA-MUZIKA-TEATRAS
SKULPTŪRA - PAIŠYBA ir kt.

o

J. BALDAUSKAS

Darbo Dainos

Darbas ir žodis

Žymus vokiečių dainologas Karolis Bücher *savo garsioje knygoje »Darbas ir Ritmas«* sako, jog dainų kilmės reikia darbe ieškoti. Kad dėl pačios »darbo« sąvokos nedvejotumėm, tas pats autorius kitoj minėto veikalo vietoj paaiškina, jog darbu, esą, tik tokį veiksmą tegalima vadinti, kuriuo norime kokį nors ne jame pačiame glūdinti tikslą pasiekti; visi kitokie veiksmai, kurių tikslas juose pačiuose glūdi, nėra darbas. Tiesą, natūrtautės turi daug su menu susijusių judėsių, kurie pirmu pažvelgimu visiškai neatrodo esą darbas, tačiau giliau panagrinėti—kaip paskui pamatysime—pasirodo turį didelių šaknų darbo vyksme.

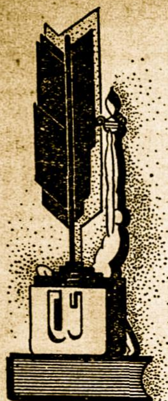
Dainos susideda iš žodžių, be žodžių jos neįmanomos. Kai kurie kultūros istorikai tvirtina, jog buvęs metas, kada žmonės nekalbėję

(Pabaiga bus sausio mėn. laidoje)

LAISVOJI LIETUVA

Mėnesinis - Kultūros - Mokslo -Meno - Visuomenės - Kovos - Žurnalas

Metai (Año) I | Montevideo, Gruodis Diciembre 1944 | N. 2

BOLETIN
·LITUANIA LIBRE·
EDITADO POR LA
ASOCIACION CULTURAL
URUGUAY - LITUANIA

Aprobada y reconocida por la Ley del Gobierno Superior de la Nación, con la Personeria Juridica en el año 1941

•

Organo oficial y propiedad intelectual de la misma, impreso en la IMPRENTA FORTALEZA
Redacción, Administración e Imprenta
Rio de Janeiro 4001 - CERRO

Redactor Responsable:
JULIAN JAZAUSKAS,
Berna 2347 - CERRO

Administrador:
JOSE BABILIUS

Leidžia
Urugvajaus Lietuvių
Kultūros Draugija.

Metinė prenumeratos kaina:
Urugvajuje $ 1.50 U.
Argentinoje $ 3 00 A.
J. Amerikos V. 1 dol.

Perlaidas siųsti žurnalo administratoriaus vardu; raštus - Redakcijos:
LITUANIA LIBRE
Rio de Janeiro 4001,
Cerro, Montevideo,
Rep. O. del Uruguay.

Mes pasisakom

Įžengiame į Naujuosius 1945 Metus. Dabar pats gyviausias spaudos platinimo metas. Visi laikraščiai ir žurnalai susirūpinę savo skaitytojų šeimos gausėjimu. Visi ieško priemonių daugiau jų prie savęs pritraukti. Skelbiami įvairūs vajai, žadamos dovanos, ieškoma talkininkų, platintojų. Visai suprantamas ir pateisinimas šis leidyklų ir redakcijų rūpestis. Juk nuo laikraščio bei žurnalo tiražo, kitaip sakant, materialų jo išteklių, priklauso ir leidinio gerėjimas, tobulėjimas, visa jo ateitis. Nuo skaitytojų auditorijos didumo priklauso ir visuomeniškoji bei kultūrinė laikraščio bei žurnalo vertė.

Urugvajaus Lietuvių Kultūros Draugija, išleisdama žurnalą LAISVOJI LIETUVA, neatlaidžiai siekia to, kad draugija ir žurnalas neštų naudą ne kuriai nors politinei grupei, bet vaidintų kuo didesnį vaidmenį visos mūsų tautos progresui, kuris nėra įmanomas be normalaus tautai gyvenimo sąlygų—nepriklausomybės ir laisvės.

Turėdami tą galvoje gerbiamieji skaitytojai supranta, kodėl LAISVOJI LIETUVA, kad kuo daugiausia patarnauti mūsų tautos progresui, visu ryžtingumu stengiasi prisidėti prie nuritinimo ant mūsų tautos progreso ir laimės kelio gulinčio visokeriopai kenksmingo akmens—okupacijos, nežiūrint, kas tie okupantai bebūtų: naciai, bolševikai, lenkai ar kas kiti.

Kiekvienas nuoširdus skaitytojas lengvai mato, kad LAISVOSIOS LIETUVOS veidas aiškus—be kaukės. LAISVOJI LIETUVA nepropaguoja jokios politinės ideologijos; jei darytų atvirkščiai, tai skaldytų kovojančių už Lietuvos Nepriklausomybę lietuvių pastangas. LAISVOSIOS LIETUVOS bendradarbiais, skaitytojais ir rėmėjais yra lietuvis *katalikas ir socialistas ir liaudininkas. Ir tas mus nei kiek ne*pažemina, o atvirkščiai, parodo mūsų kultūringumą. Kultūringos lietuvių tautos žmonėms yra neapsakomai didelių reikalų, kurie visoms srovėms yra vienodai bendri, ir kaipo tokie tik bendromis jėgomis jie yra pasiekiami.

Kelias, kuriuo LAISVOJI LIETUVA eina prie tų Lietuvos Nepriklausomybei ir laisvei ištikimų srovių bendradarbiavimo, yra TOLERANCIJA IR MEILĖ LIETUVAI. Tas kelias kartu yra ir humanizmo, žmoniškumo kelias. Eidami tuo keliu mes lietuviai prieisime prie didelio dalyko—prie žmogaus išaukštinimo, kuris brutališkų jėgų norimas suniekinti iki mašinos sriubelio, iki partijos vergelio, iki tokio sumedžiaginimo. kur nieko nereiškia žmogaus siela, širdis, meilė, geradarystė, troškimas, laisvė ir teisė tikėti, bet VISKĄ REISKIA PILVAS, tas pilvas kurį turi ir kiaulė ir arklys ir kiekvienas kitas gyvulys, nemokąs griežti smuiku, nei skambinti pianu, nei turįs bet kokių įsitikinimų bei garbės jausmo, neskaitąs knygų nei laikraščių, nestatąs bažnyčių nei mokyklų, neturis organizacijos nei valstybės, o tiktai turįs baimės instinktą—šeimininką, kuris savo gyvulėlį turi teisę parduoti, dovanuoti, apmušti, net ir skūrą jam nulupti.

Tolerancijos ir meile Lietuvai keliais eidama mūsų tauta tikrai išvengs to, ko neišvengė Rusija, Ispanija, Meksika ir kitos tautos, kur kritiškais tautai momentais skirtingos tų tautų visuomeniškos srovės vietoj kooperuoti ir vieną kitą toleruoti—vieną kitą žudė.

Tikėdama, kad mūsų tauta niekad nėra buvusi ir nebus savižudžių tauta, LAISVOJI LIETUVA nuoširdžiai sveikina savo didžiai gerbiamus bendradarbius, rėmėjus, skaitytojus—visus Lietuvos Laisvės Kovotojus—su Naujais 1945 Metais, linkėdama visokeriopos ištvermės ir asmeninės laimės.

Mes juos matom

"Jie nedainuoja -- Jie verkia"...

Įspūdingoje knygoje «Kaip jie mus sušaudė» pulkininkas J. Petruitis, tarp kitko, aprašo įdomius vieno raudonosios armijos politinio komisaro pasisakymus Kauno kalėjime. Apie tą politruką autorius rašo:

«Vieną naktį į mūsų kamarą įvedė rusą raudonarmietį. Jis pasisakė esąs Skvorcovas, vieno artilerijos pulko, kuris stovi Sančiuose, puskarininkas «politrukas». Suimtas esąs «ni za čto, ni pro čto», kad kažin koks jo draugas neteisingai jį įskundęs. Dabar esą labai daug politrukų ir komandirių suiminėjama.

Pradžioj jis buvo labai nusiminęs ir nežinojo, su kuo ką kalbėti. Po poros dienų, pamatęs, kad čia į jį niekas neskersakiuoja, prijunko ir pradėjo kalbėti. Pradžioj dar jis bandė ginti komunistinę santvarką ir kolchozus, bet kai Vladas taip smarkiai ir drąsiai, gyvais pavyzdžiais, ėmė jam įrodinėti tos santvarkos kvailumą ir žalingumą, jis ne tik jos daugiau nebegynė, bet dar ir pats pritarinėjo. Vieną sykį, kai jau visiškai buvo su mumis susidraugavęs, labai susijaudinęs, kniūpščias atsigulė ant grindų ir, alkūnėmis galvą parėmęs, staiga prabilo į mus:

—Ei, draugai, duokit man papirosą surūkyti! Matau, kad jūs esate geri draugai ir tikri žmonės—jūs manęs neišduosite, atvirai aš jums pasakysiu, kas pas mus, Rusijoj, darosi. Jau daugiau kaip dvidešimt metų mes nieko kito nematom, kaip tik baisų skurdą, badą, terorą ir kalėjimus. Ar ateis kada tam galas — mes nežinome ir nebetikime, jau pripratome prie to.—Tai pasakęs, Skvorcovas nutilo, apsiašarojo. Mes irgi tylėjome, nes matėme, kad jis iš širdies kalba. Kiek patylėjęs, jis toliau tęsė:

—Man dvidešimt penkeri metai, dar gerai atsimenu, kaip mano tėvai gyveno. Aš esu liaudies mokytojas, mano žmona fabrike dirba. Neįstengiamiame tiek uždirbti, kad nebūtume alkani: gerai dar, kad vaikų neturime. Nepatikėsite manim, kad mes drabužius dėvime dar tuos pačius, persiūdami ir lopydami, kuriuos mūsų tėvai turėjo prieš revoliuciją; naujų įsigyti neįmanoma. Aš, liaudies mokytoju būdamas, labai gerai matau, kaip mūsų žmonės gyvena ir tyliai verkia, nes garsiai verkti mes neturime teisės, o per tiek laiko jau ir ašaros išdžiuvo...

Mes negalime ne tik kalbėti, bet ir mąstyti ką nors, nes gepistų (GPU, čekistų) gaujų visur pilna, nuo jų akies ir ausies nepasislėpsi. Mes vienas kito bijome, vienas kitą persekiojame, nes pas mus taip sutvarkyta, kad kiekvienas komunistas ar komjaunuolis «dėl idėjos» turi būti šnipas, ką nors nugirdęs ar pajutęs tuojau turi pranešti politinei policijai, nes jei jis to nepadarytų, jis būtų nubaustas pagal baudž. kod. 59 str. (už valstybės išdavimą).

Skvorcovas nutilo, jo akys ašarų pilnos. Mes irgi tylime.

—Ei, draugai, dainuokime. Rusas negali verkti, neturi teisės nusiskųsti. Tik daina yra ruso skundas, ruso ašaros. Girdite jūs: raudonarmiečiai, gatve eidami dainuoja. Jie nedainuoja—jie verkia. Ir mes dainuokim:

«To ne veter vietku klonet»... užtraukė Skvorcovas gan melodingu tenoru.

Mes jam pritarėm.

—Nedainuokit! Kas jums leido dainuoti? —sušuko prižiūrėtojas per langelį. Turėjome nutilti.

Po to Skvorcovą mes labai pamilome, kaip gerą draugą mūsų kameroje, nes jis buvo švelnios ir jautrios širdies žmogus. Niekad negirdėjom, kad jis nusikeiktų bei sublevizgotų; matyti, jis buvo gerų tėvų ir iš mažens gerai išauklėtas. Jis man sakėsi, kad jo tėvas prieš D.karą buvęs aukštas tarnautojas. Skvorcovas savo tėvus labai mylėjęs. Iš pasikalbėjimų su juo supratau, kad yra geras pedagogas ir myli savo darbą. Dabar tik nuo to darbo pašauktas į kariuomenę, baigęs politinių vadovų kursus ir paskirtas jaunesniuoju politruku artilerijoje. Jo tėviškė už Maskvos, buvusioj Vladimiro gubernijoj. Mes dabar su juo visiškai atvirai kalbame apie karą ir politiką.

Leniną ir Molotovą, jisai sako, rusai dar šiek tiek gerbia, bet Stalino su visa jo enkadavistų gauja baisiausiai neapkenčią. Tik visa nelaimė ta, kad rusai nebeturį jokio supratimo, kaip žmonės pasaulyje gyvena, nes jiems per tiek metų taip įkalta į galvą, būk kapitalistinėse Valstybėse darbo žmonės kenčią neapsakomą skurdą.

—Mes, raudonosios armijos kariai, kol nebuvome matę jūsų krašto, kaip jūs gyvenate, ištikrųjų manėme, kad taip ir yra, kaip mums sakė. Bet čia pabuvę įsitikinome, kad mums perdėm melavo, melavo ir dar tenai tebemeluoja. Nors čia mūsų kariai uždaryti ir nuo žmonių izoliuoti, kaip kaliniai, bet vis tiek kai ką mes gauname pamatyti ir suprantame, koks yra tarp jūsų ir mūsų žmonių skirtumas»...

Užsiprenumeruokite Chicagos liet. dienraštį

NAUJIENOS

16 pezų Urugvajaus metams.

1739 South Halsted Street, CHICAGO, ILL.

URUGVAJAUS LIETUVIŲ KULTŪROS DRAUGIJOS VEIKIMAS

Kiekviena organizacija stengiasi suburti kiek galima didesnį žmonių skaičių. Tai savaime suprantamas ir organizacijai būtinas reiškinys. Juo galingesnė toji pajėga, juo lengviau užsibrėžtų tikslų siekti. Iš antros pusės, kiekybinis organizacijos augimas dažnai parodo jos veikimo tinkamumą gyvenamąjam laikui ir organizuojamosios visuomenės dvasiai.

ačiau, samoningai vadovaujama organizacija nepasitenkina tik narių skičiumi. Ji stengiasi augti nariais tik tam, kad apimti kuo didesnius visuomeniškus siekimus Menka toji organizacija ir menki jos nariai, kurie įstojo į organizaciją tik dėl figuravimo narių sąrašuose. Tokios organizacijos gyvenimas bus merdėjantis, jos įtaka visuomenėje bus maža.

Nuolat tobulėdama ir savo narius aktyvindama, jų visuomeniškai tautinį susipratimą ugdydama, Urugvajaus Lietuvių Kultūros D ja stengiasi nepamiršti ir savo narių skaičiaus didinimo. Tačiau tie lietuviukai bei lietuvaitės. kurie jau veikia kartu su kultūriečiais, dar nesurado Urugvajaus lietuvių jaunimo didžiumos. Daug dar yra visai neorganizuoto jaunimo, dalis jo dar tebesisukinėja apie tuos, kurių šūkiai bei užsimojimai mūsų tautai yra net išdavikiški, tarnaujanti svetimų, Lietuvai priešingų, valstybių interesams.

Urugvajaus Lietuvių Kultūros Draugija ir jos leidžiamas žurnalas LAISVOJI LIETUVA ne vien šūkiais, bet su lietuviška dvasia įėjo į gyvenimą. Tačiau, jei taip, tai kodėl daug lietuvių jaunimo iki šiol paliko nuošaliai nuo bet kokio visuomeniško lietuvių veikimo?

Tai ne paties jaunimo kaltė. Tai kaltė tų tautiečių, kurie stengiasi jaunimą atkalbinėti, kad tuomi patenkinus savo kapryzus, dažnai žalingus pačiam jaunimui ir visai mūsų tautai. Tokiems žmonėms labiau rūpi asmeniškos, tuščios, ambicijos patenkinimas, negu lietuvių jaunuomenės organizavimas ir jos patriotiškas auklėjimas. Metodai, kuriuos jie vartoja lietuvių jaunuomenės atkalbinėjimui nuo bendro veikimo su kultūriečiais, dažnai yra be pagrindo, be jokios visuomeniškos orientacijos, be tautinio sąmojaus ir net be humanistinio jausmo. Todėl mūsų jaunuomenė nuolat tolsta nuo teigiamo lietuviško veikimo Lietuvai, kaipo tautai ir valstybei.

Siandien pat reiktų pastebėti savo klaidas, žalingas tautai. Ne atkalbinėti reikia, o paraginti jaunuomenę stoti nariais į Urugvajaus Lietuvių Kultūros Draugiją. Taip darant bus atrastas tas tikrasis kelias, kuriuo eidami mūsų jaunieji galės išlavinti savo dvasines jėgas ir būti naudingais savo garbingos tautos sūnumis ir dūkromis. Tik šitais keliais galėtų tapti gražios ateities kūrėjais Lietuvai.

Kulturiečiai kantrūs. Jie stengiasi pakelti visus neteisingus jiems užmetimus. Jie veikia dėl savo mylimos Lietuvos nuoširdžiai, be jokios sau asmeniškos naudos, veikia tiek kiek jų jėgos neša. Todėl tenka tik apgailestauti tuos pavydu pagrįstus užmetinėjimus, sukeliančius tik nusistebėjimą žmonėmis, kurie lietuvio patrioto pareigas atlieka atvirkščiai, lyg visai nejaustų tikrosios sąmoningo lietuvio prievolės šiame taip kritiškame mūsų tautai momente.

Lietuvos, kaipo valstybės ir kaipo tautos, egzistavimas, dabartiniu metu griežtai reikalauja veikimo ne ideologinio, bet veikimo del tautinio ir valstybinio mūsų tautos egzistavimo.

KULTŪRINGĄ POPIETĮ PRISIMINUS

Kam teko dalyvauti Urugvajaus Lietuvių Kultūros Draugijos surengtame popietyje, įvykusiame lapkričio 26 d. š m., tas matė kaip gražiai jame pasirodė mūsų jaunuomenė. Tegul ir buvo trūkmų, bet didesni bei mažesni trūkmai pasitaiko ir pasaulinio masto artistams. Nepadaro jokių klaidų tik tie, kurie nieko nedaro.

Kaip dainuoja panelė Onytė Mackutė, buvau jau matęs ankstybesniuose lietuvių ir kitataučių parengimuose Žinojau, kad Onytei dainos meno srityje konkurentų, lietuvių tarpe kol kas nėra. Iš lietuvaičių tarpo yra Onytei lygių balsų, bet nėra kitos lietuvaitės Urugvajuje kuri turėtų tiek mokyklos kiek Onytė turi. Visos kitos lietuvaitės dainininkės neturi dainavimo mokyklos, o jei kuri ir turi šiek kiek, tai tik tiek kiek gali turėti savamoklis dainininkas. Savamoklis dainininkas beveik visuomet daro klaidas gaidose, nemoka depozituoti plančiuose oro, negali išreikšti dainuodamas meninės gracijos, trūksta jam artistiškumo, to bohemiško nusiteikimo.

Man buvo labai įdomu išsgirsti mūsų dainininkus kurių dainavimo dar nebuvau matęs. Tai panelė Albytė Grigaitė ir Vytautas Dorelis. Jei Vytautas jau turi mokyklos, tai Albytė dar mažiau negu Vytautas, kuris paskubomis paruošė ją dainuoti. Albytė turi gerą balsą. Davus jai gerą mokyklą, Albytė, galimas daiktas, pasirodytų taip, jog vargu apie tai daugelis ar pagalvoja. Per mažas savęs vertinimas, per sunkios ekonomiškos gyvenimo sąlygos sužlugdo talentus. Baugu, kad ir su Albytės gražiu balsu taip neatsitiktų.

P-lė ONYTE MOCKUTĖ, solo dainavusi kultūriečių popietyje 26. XI. 44

BIRUTĖLĖ ŠLEIVYTĖ, gražiai deklamavusi eilėraščius kultūriečių popietyje kartu su Feliksu Grigiuku (ne Grigu).

P-lė ALBYTĖ GRIGAITĖ, dainavusi kultūriečių popietyje solo ir duete su gerb. Vyt. Doreliu.

EDVARDAS GRĖBLIŪNAS LAISVOSIOS LIETUVOS spaustuvėje renka raides, todėl jis atsakingas už klaidas, kuomet jos jam ištrūksta...

KULTŪRINGĄ POPIETĮ PRISIMINUS

(Atkelta nuo 21-mo puslapio)

Vytautas Dorelis taipgi turi turtingą balsą. Nors jis "kietokas", bet negalima pasakyti, kad jis nebūtų malonus. Nuolatinis studijavimas padarys jį dar malonesniu, artistiškesniu. Nuolatinės studijos ne tik patį dainavimą, bet ir patį dainininką subohemins, be ko nėra imanomas jokis menas.

Kiek galėjau įžiūrėti į V. Dorelio menines ypatybes, tai ar tik nebus jam labiausia būdinga kompozicija. Tatai rodo jame esantis atsargumas, palinkimas apskaičiuoti, harmonizuoti.

Tiek apie dainininkus ir dainininkes.

Dabar pravertu šis bei tas apie muzikus, kurie savo akampanimentu dalyvavo programoje kartu su dainininkais. Jų tarpe buvo ir vienas kitatautis, tai Sr. Ricardo Mundillan, kuris jau ne vieną kartą dalyvauja lietuvių parengimuose. Tasai italų tautybės nuoširdus lietuvių draugas yra rimtai pasiruošęs smuikininkas, jis iš kultūriečių popiečio išsiskubino į SODRE teatrą, kur turėjo koncertuoti minėto teatro orkestre. Jis akampanavo Onytę Mockutę. Akampanavo puikiai.

Albytę Grigaitę ir Vytautą Dorelį, tiek solo kaip ir duete, akampanavo Kazys Vilkas ir A. Dorelis, Vytauto brolis. Vienas smuike, o antras balalaika lietuviškas daineles akampanavo neblogai.

Eilių deklamatoriais buvo Birutėlė Šleivytė ir Grigiukas. Deklamavo gerai, jų deklamacijos, lygiai kaip ir dainos publikai labai patiko, ką liūdija ovacijomis išreikštas pasigerėjimas.

Programai pasibaigus, atsirado mūsų tarpe ir gerb. tautietis Napoleonas Budreika su savo akordionu. Kadangi publika buvo vien lietuviai, tai ji vos pamačiusi N. Budreiką, šaukte šaukė: Napoleonai, polkutę!... Napoleonai, valsą!...

Gerb. VYTAUTAS DORELIS dainavęs kultūriečių popietyje solo ir duete su p-le. Albyte Grigaite.

Na, o Napoleonas? Napoleonas, žinoma, negi sakys kad ne, juk visi tautiečiai, visi beveik draugai. Nieko nelaukdamas, sėdosi Napoleonas su savo akordionu, o šalia jo ir gerb. K. Vilkas su smuike. Pagriežus polkutę, publika prašė valsą; pagriežus tą, prašė kitą ir tt. Budreikos ir Vilko muzika buvo transliuojama per garsiakalbį, o tas dar labiau didino publikos entuziazmą.

DIDELIS DĖKU

Visiems gerbiamiems dainininkams, muzikams ir eilių deklamatoriams, už malonėjimą dalyvauti program., publikai, už malonėjimą atsilankyti į popietį, širdingai dėkoja:

U.L.K.D-jos Valdyba.

Agr. Br. Laukšas

Brazilijos Kolonizacija

Susidėjusi su demokratijomis, Brazilija dideliais šuoliais žengia pirmyn. 1943 m. vasario mėnesis įneša daug naujo žemės ūkio srities naudojime. Šiame straipsnyje kalbėsiu apie tai, kuri Brazilijos sritis yra tinkamiausia mūsų tautos žmonėms apsigyventi.

Šį klausimą sau stato ne vienas emigruojantis pirm negu pirkti laivakortę. nes nuo to priklauso kuriame uoste išlipti. Nemažai šį klausimą nagrinėja spaudoj ir paskaitose tuo užinteresuoti asmens, kurie daugumoj prieina išvadą kad lietuviams kaipo šaltesnio krašto gyventojams esą geriausia kurtis Brazilijos pietuose ar net Argentinos Patagonijoj. Išimtį sudaro tik prof. Pakštas radęs tinkama liet. kolon. Angorą ir rašyt. M. Šalčius — Boliviją.

Pats lietuvių pasisėjimas visuose pasaulio kampuose aiškiai rodo, kad visos zonos tinka labiau ar mažiau lietuviams apsigyventi, išskyrus tropikų ir pusiaujo žemumas svarbiausia dėl vietos ligų.

Lietuvoj tarp svarstančių, kur lietuvius kolonizuoti, yra plačiai paplitusi tam tikra trofikofobija, t. y. liguista baimė šiltų kraštų "karščių", ir kaip gyvenimas rodo ji labai plinta tarp asmenų arba šiltuose kraštuose visai nebuvusių arba tik juos pervažavusių. Gi svarbiausias motyvas tas, kad: "lietuviai šalto krašto gyventojai" (palyg. Lietuva ž. u. kraštas, ūkininkas valstybės pagrindas"...). Bet kas idomiausia, kad tie kolonizatoriai Kaune, labiau bijo (o gal ir jaučia) Brazilijos "karščius", negu Brazilijos lietuviai, kurie didžiule savo dauguma gyvena tropikuose (S. Pauly), o dalis jų net žemumose (Rio de Janeiro, Santos) ir nesigirdi tarp jų tiek kaldų apie "karščius", kaip Kaune (pirm rusiškosios ir nacių okupacijos). Labai tenka abejoti, ar Pietų Brazilijoj gyvena bent 10% visų šio krašto lietuvių, o jų tarpe vargu ar bus 10% bėglių nuo "karščio". Žodžiu, dar abejotina, ar 1% dėl karščio pasitraukė į pietus. Betgi nėra nė mažiausios abejonės, kad Brazilijos tropikų žemumose t. y. šilčiausiose vietose rasim virš 2% Brazilijos lietuvių. Ir ten jie gyvena organizuotai, pasiturinčiai; perkasi sklypus, statosi namus, kas reiškia, kad nemano nuo "karščių" bėgti. Be to, ir lietuvių ūkininkų skaičius ar tik nebus dar žymiai didesnis Brazilijos tropikuose, negu pietuose, nors pietuose ir žemė vietomis geresnė ir pigesnė ir ten nuvykimas iš S. Paulo kainuoja vos apie 100 mileicisių ar net pigiau. Atvirkščiai, dabar čia pastebimas tam tikras "kelias atgal" tiek tarp lietuvių, tiek tarp kitų tautybių kolonistų, kurie gausiai keliasi iš Rio Grande do Sul į S-ta Catariną ar net Parana estadus, t. y. į šiltesnes vietas. Taip bažnytkaimy Caxambu teko sutikti karavaną lenkų vežimų vykstančių iš Rio Grande d. Sud, į Parana (prie Ignassu upės). Išsikalbėjus paaiškėjo, kad ir jiems šalnos įkyrėjo.

S-ta Catarinos vakaruose neteko sutikti žmogaus, kuris lauktų žiemos. Vasara čia visų taip pat laukiama, kaip ir Lietuvoj. Gi čia vieta gal žema (vidut. apie 250 m.) ir veik kontinento vidury, kur saulė itin nepagaili spindulių. Aišku padieniniui darbininkui dažna šilima įkyri, nes tenka dirbti bent kurio laiku. Deja, čia tas bernauja, kas nenori savistovaus gyvenimo sukurti. O tai jau jo reikalas.

Tiksliai nustatyti tą ar kitą vietą kaip tinkamiausią lietuvių kolonizacijai nėra įmanoma, nes vienas mėgsta šiltesnį klimatą, kitas visai šaltą, bet gyvenimas parodė, kad dauguma lietuvių lengvai prisitaiko prie naujo klimato ir gyvenimo sąlygų ir nuo jų nebėga.

Jei kalbėti apie karštį, tai savistoviam žmogui Brazilijoje jo nėra. Yra tik šilima ir ji nėra tokia baisi, kokia ją Lietuvoj vaizduojamąsi.

Bendrai sakant, kolonizatoriams būtų tiksliau ne knygose ar žemėlapiuose ieškoti vietos lietuviams kolonizuoti, bet aplankyti įvairių vietų lietuvius kolonistus, išgirsti iš jų apie tas vietas nuomonių ir tik padarius bendrą išvadą, ieškoti žemėlapy "pažadėtosios žemės". Paprastos kelionės net ir žymių autoritetų to klausimo neišriš.

Savistoviam žmogui, ypač ukininkui labiausiai tinka šiltosios subtropikų vietos netoli didelių upių apie 200 m. nuo jūros lygio. Tokiose vietose ir žemė yra geriausia. Tą pat galima pasakyti apie tropikų aukštumas neviršyjančias 500-700 m nuo jūros lygio. Tokiose vietose nei šalnos, nei tropiškos ligos ne viešpatauja ir daugiausia žemė yra gera (girios). Didelės tropikų aukštumos virš 1,000 m. nuo jūros lygio būna daugiausia stepės su visais subtropikų blogumais, gi saulė ir čia ta pati. Į kurį Brazilijos kampą nesikraustytum nuo kaitrų, — visvien nepabėgsi, nes pietuose vasarą kęsi tokią pat kaitrą kaip tropikuos, o žiemą kalensi dantis ir neši nuostolius nuo šalnų. Mažiausiai, tinka mums tropikų žemumos, ne tiek dėl "karščių", kiek dėl tropiškų ligų, bet tai dar nesako, kad ten negalima gyventi, ypač pajūriais, kur europiečių ir dabar pilna.

Kaipo išvadą galima pasakyti, kad išeiviui ne tiek svarbu, kur kokia temperatūra, kiek tai, kur lengviau pinigus uždirbti ir žmoniškesnį gyvenimą sukurti. N-nos

LIETUVOJ VERDA MIRTINA KOVA

Žmonės ginasi nuo nacių ir bolševikų

"Kol Amerika jus išlaisvins, mes išnaikinsim jus Amerikos ginklais," sako Stalino bernai

Amerikos Lietuvių Informacijų Centras New Yorke gavo iš Švedijos dar vieną radiogramą apie vėliausius įvykius Lietuvoje. Ji praneša štai ką:

"NKVD teroras Lietuvoje iššaukė pasipriešinimą. Visur organizuojasi laisvės kovotojų buriai po Apsigynimo Komiteto vadovybe.

"Šis Komitetas vadovauja taipgi ir politinei veiklai, pavaduodamas išvaikytąjį Vyriausį Išlaisvinimo Komitetą.

"Apsigynimo Komitetas paskelbė kovą vokiečiams ir NKVD (bolševiku žvalgybai), bet ne prieš reguliarę Sovietų armiją. Buriai trukdo žmonių deportavimą, maisto ir gyvulių rekvizicijas.

"Rugsėjo mėnesy priešai buvo nugalėti Šiaulių, Panevėžio, Ukmergės, Platelių ir Darbėnų apylinkėse. Paimta daug ginklų.

"Pabėgėliai praneša, kad liepos ir rugpiučio laikotarpy žudydami Lietuvos patriotus Vilniuje, Utenoje, Alytuje ir Ukmergėje, bolševikų žvalgybininkai gyrėsi Amerikos ginklais. Girdi:

'Kol Amerika ateis atsteigti jums nepriklausomą Lietuvą, mes Amerikos ginklais išnaikinsime visus separatistus, kurie nenori but po Sovietais.'

"Vėliau sovietininkai taip pat grąsinio Lietuvos patriotams Kaune, Kedainiuose ir Marijampolėje.

"Pranešama, kad Kaišedoryse bolševikai nužudė vyskupą Matulionį. Kunigai pasilieka Lietuvoje, nes toks yra Vatikano įsakymas.

"Iš Plechavičiaus kareivių, kuriuos naciai buvo nusiuntę Suomijon, 108 vyrai pabėgo Švedijon.

"Patvirtinta žinia, kad Kaune vokiečiai susprogdė Vytauto Muziejų, Prisikėlimo Bažnyčią, Universitetą, Klinikas, Lietuvos Banką, Žemės Banką, Prekybos Rumus ir Pienocentrą."

Cia tenka pastebėti, kad Lietuvos patriotai elgiasi taisyklingai. Reguliarei rusų armijai, kuri kovoja su vokiečiais, jie nesipriešina. Jie ginasi tik nuo bolševikų žvalgybos, nuo politinės galvažudžių gaujos.

Reikia dar pridurti, kad žinia apie vyskupo Matulionio nužudymą kol kas nėra patvirtinta. Todėl kol kas ją tenka imti tiktai kaipo gandą.

Pagaliau reikia pranešti, kad šiomis dienomis Washingtone lankėsi Amerikos Lietuvių Tarybos delegacija kartu su kitais Pabalčio tautų atstovais. Ji buvo maloniai Valstybės Departamente priimta ir išklausyta. Delegacija įteikė tam departamentui raštą su nurodymais, koki baisų terorą prieš Pabalčio žmones varo vokiečių geštapininkai ir rusų čekistai. Washingtono valdininkai užtikrino delegaciją, kad Amerikos vyriausybė uoliai seka įvykius Pabalčio valstybėse ir savo nusistatymo dėl tų valstybių nėra pakeitusi. Reiškia, ji stoja už nepriklausomybę.

LIETUVOS POŽEMIO PRANEŠIMAS

(Atkelta nuo 23 čio puslapio)

kio šaukimo lapelio negavo buvo čia pat sušaudyti. Kulkosvaidžiais ir rankinėmis bombomis buvo žudomi Lietuviai Vilniuje ir Utenoje. Sovietų pareigūnai grąsina išžudyti visus kas tik nenusilenké Maskvos sauvalei. Tą pikto keršto darbą jie imasi atlikti užbėgimui už akių Lietuvos Neprikiausomybės atstatymui.

Kaltinimo komisijos pristeigtos visuose užkampiuose. Tūkstančiai Lietuvių miestiečių ir kaimiečių netekę laisvės ir turto, vien gelbėdami savo gyvybę apleidžia savo amžiais gyventas sodybas ir bėga nežinodami kur. Jaunesni vyrai vengdami netekti gyvybės dykai, telkiasi giriose kad atsilyginti grobikams, kaip pirmiau atsilygindavo Vokiečių gestapistams.

Tie ką gyvena arčiau Prūsų sienos ar Palangos jūros bando patekti užjūrin ar Prūsų pusėn. Bet stebėtina, naziai lyg kooperuodami su bolševikais, esą uždarę Vokietijos sienas ir sau pasiglemžė visus Lietuvių laivus ir valtis.

Lietuvių tauta kryžminėje ugnyje: tarpe Rusų kuio ir Vokiško priekalo.

LIETUVOS PADANGĖS NAUJIENOS

Amerikos Lietuvių Informaciios Centras (LAIC) iš Newjorko mums praneša:

"Sovietai Lietuvoje nužudė Kaišedorių Vyskupą Teofilių Matulionį, buvusi Vyriausią Lietuvos Kariuomenės kapelioną ir 1935 metais lankiusi Šiaurinės Amerikos lietuvius.

Nužudė ar išvežė: Kauno Arkivyskupą Juozapą Skvirecką su padeiėju vysk. Vincentu Brizgiu, Vilniaus Arkivyskupą Padejėją Mečislovą Reinį, Vilkaviškio vyskupą Antaną Karosą su vyskupu padejėju Vincentu Podolskiu ir Panevežio vyskupą Kazimierą Paltaroką". Štai "praktiška", "sovietinė" religijos laisvė!

Toliau Centras informuoja: "Dekanas Vladas Mironas buvo tuojau nužudytas kai tik rusai antru kartu užėmė Vilnių.

Vilniuje pasmerkti mirti visi D ro Antano Garmaus. Lietuvos Raudonojo Kryžiaus Pirmininko, giminės, kuris protestavo prieš rusų žiaurumus. Dr. Garmus yra sosialdemokratas.

Mūsyje ties Šiauliais žuvo 4,700 civilinių gyventojų

Leliūnų, Maletų, Daugų ir gretimųjų apylinkių gyventojai veik visi išvežti Rusijon.

Rašo MIKLOVIS DAUKSYS

Kalėdos -- Taikos Simbolis.

NUO REDAKCIJOS: Šio straipsnio autorius, gerb. Miklovis-Daukšys, mums atidengė vieną paslaptį... Mes esame matę jo straipsnius komunistinėje lietuvių spaudoje. Mes manėme, kad ir gerb. Miklovis-Daukšys bus pasukęs į šuntakius... Bet šis jo straipsnis mums parodo kad iis bendradarbiavo Lietuvos Nepriklausomybės priešų spaudoje tik, taip sakant, iš bėdos... Kol nebuvo pasirodžiusi LAISVOJI LIETUVA, tai Urugvajaus lietuvių kolonijoje ir nebuvo organizuotosios lietuvių visuomenės leidžiamos Lietuvai ištikimos ir nuoširdžiai jos nepriklausomybę ir laisvę ginančios spaudos. Tai spaudai užgimus, gerb. Miklovis-Daukšys pasireiškė visu lietuvio patrioto nuoširdumu ko jis laukia ir linki Lietuvai Taigi, gerb. Miklovis- Daukšys eina su Lietuvos Nepriklausomybės ir Laisvės Kovotojais. Tai tikrai malonu.

Kalėdos yra taikos ir ramybės šventė, bet tą ramybę, taiką ir meilę laimi tik geros valios žmonės. Ne ginklu, ne kardu, bet tiesa ir teisingumu, žmogaus mylėjimu ir jo teisių gerbimu garantuojama tikroji taika.

Kalėdos ! Oi, tos brangios, mielos Kalėdos! Jos jaudina mūsų širdį. Jos nukelia mus į tuos laimingųosius vaikystės-jaunystės metus, kai visi šeimos nariai, susirinkę laužėme plotkeles ir iš širdies linkėjome vieni kitiems geriausios laimės ir pasisekimų. Kokia tai tikrenybėje jaudinanti nuotaika buvo, kuomet susėdę prie prirengto kūčių stalo prisimindavome tuos šeimos narius, kurie nebūdavo su mumis kartu...

Miela, gražu, o kartu ir labai gaila šiandien mums prisiminus apie savuosius ir tą taiką, kurios pas mus taip mažai. Prisimename kiekvienas, kaip anksti rytelį, giedant gaideliams, būriais ėjome ir važiavome bažnyčion ant Bernelio Mišių.

Nors snigo sniegas, ūžė vėjai ir tvoros braškėjo nuo speigo, bet visi susikaupę susitelkę į rogutes gražių bėrių traukiamas susėdę į bažnytėlę dundėjome. Visas kelias gyvas, juda, mirga lyg begalinė karavanų eisena. O bažnyčioje žvakių žvakučių, visų nušvitę veidai, pakeltos širdys ir viskas iškilminga. O prie Betliejaus tvartelio, ten ištisos minios, ypatingai vaikučių. trokštančių paskambinti varpeliu Gimusiam Kristui...

Ak, kaip gražios ir nepamirštinos tos mielos Kalėdos, kurias esame praleidę mūsų taip numylėtoje tėvynėje Lietuvoje. Na, o čia? Čia Kalėdos jau kitokios. Čia nėra to nuoširdaus džiaugsmo. Nėra džiaugsmo to kurį esame palikę toje dainose apdainuotoje gražioje Nemuno šalyje.

Šiandien pasaulyje žvanga ginklai. Šiandien prie tvirtovių sugulę kariai ne apie taiką ar ramybę galvoja, bet apie kraują, dinamitą, sprogdinimus, dujas ir kaukes...

Ir ištikrųjų, ar galėtų kas nors džiaugtis per šias Kalėdas tikruoju nuoširdžiu džiaugsmu, žinant, kad milijonai vyrų ir moterų pasaulyje, tūkstančiai mūsų brolių ir sesučių Lietuvoje nešvenčia tas brangias Kalėdas savo namuose, bet randasi kur tai tolimame Sibire, Marienburge ir kitur po žiauriųjų priešų letena ar skausmuose dūsaujantys ligoninėse, o jų šeimose skurdas ir ašaros.

Baisu darosi prisiminus Lietuvą. Joje šiandien slankioja išblyškė alkanųjų veidai, ištaškyti žuvusių kūnai, girdisi sužeistųjų dejavimai, matosi tremtiniai be jokios pastogės, tėvai netekę savo mylimų vaikų, žmonos vyrų, išgriauti miestai, paskandinti laivai ir visur girdisi keršavimas. Todėl negali būti ramybės ir džiaugsmo pasaulyje, negali būti panaikintos dejonės ir pradžiugintas ašaruojantis žmonijos veidas despotų keršavimais.

Urugvajaus lietuvių kolonijoje taip pat nesutikimai, kritikos ir šmeižtai (Niekad nereikia maišyti kritikos su šmeižtu. Tai du visai skirtingi dalykai. Kritika bus ten, kur operuojama argumentais tikslu patarnauti tiesai ir šviesai, argumentuojant tokioje formoje, kad iš kritikos išeitų ne savęs gyrimas, bet tam tikra "faktų paroda" kurią apžiūrėjusi skaitančioji visuomenė galėtų susidaryti kuo labiau tikslesnę pažiūrą apie kritikuojamąjį dalyką. Šmeižtai dažniausia pasireiškia ten, kur stoka kultūros, kur nėra tolerancijos, kur viešpatauja nesuvaldoma aistra suniekinti sau nepatinkamus asmenis, vieton suruošti faktų paradą — pravesti etišką kritiką. Tokioje nekultūringoje aplinkumoje ir rimta kritika vadinama šmeižtu. — Red.). Būkime geros valios Lietuvos sūnūs ir dukros, mylėkime tiesą, gerbkime žmogaus teises, gyvenkime vieningi kaip pavyzdingi vienos kultūringos tautos vaikai. Ne ginklais ir ne dantų griežimu mes nustebinsime pasaulį, bet savo žmoniškumu, lietuviškumu, kultūra ir Religija (Jei Tamsta, gerb. Miklovi, šį straipsnį būtumei įteikęs tam laikraščiui, kuriame bendradarbavai, tai tikrių tikriausia jo redaktoriai būtų padarę iš jo bolševikišką agitaciją panaudodami Tamstos pavardę. Todėl, kad bolševikams religija yra pakenčiama tik toji, kurios priešakyje stovi popas ir rabinas. — Red.).

Mažas skaičius šiais metais nukabinės Kalėdų Eglutę žvakutėmis ir įvairiausiais blizgu-

(Nukelta į 27-tą puslapį)

AR ATSIMENI? AR MATAI?...

Ryto ūkanoje saulė staiga apšvietė žemę. Bet tai ne žemę, o žmonių lavonus saulutė apšvietė

Ta žemė, tai mūsų mylimos Lietuvos žemė. Joje nebesimato daugiau galvijų bandų žaliuose paupiuose. Nebegieda daugiau vever-šėliai kildami į žydrią Lietuvos padangę. Nebesigirdi daugiau skambios šienapiūvių dainos lankose.

Naciai ir bolševikai yra ten. Mirtis sekioja paskui juos. Jie išvijo gyventojus. Jie išskerdė galvijus. Jie nuklojo lietuvių lavonais ir pačią Lietuvos žemelę.

Lietuva, ar gi ne mūsų Tu esi? Ar gi tai mūsų tėveliai, broliai ir sesutės, kurie dirbo Tavo žemelę kurie vertė visus šypsuotis ir juoktis laimės juoku, šiandien su terbomis priversti žygiuoti iš Lietuvos, savos žemelės? Ar gi tai juos daužo šautuvų buožėmis niekadėjai, kankina už spygliuotų vielų belaisvių stovyklose? Ar gi tai lietuvių, mūsų brolių, palikti serganti ir niekeno neslaugomi seni tėveliai, moterys ir maži vaikeliai? ...

Lietuva, tevynė mūsų. Kiekvienas iš mūsų prisimenam Tavo Saulėtas Dienas. Tuomet Tavo padangėje nesimatė dar mirtį nešančių bombonešių. Vytauto Parke tuomet dar orkestras grojo... Skaisčiosios lietuvaitės vaikščiojo tarp gėlių ir daineles dainavo.

Jonas, atvažiavęs į Kauną, galvojo ką pasirinkti studijuoti: techniką ar filosofiją? Onytė lankė konservatoriją ir rengėsi būti operos solistė. Vladas studijavo matimatiką, Gražina mediciną.

Bet štai okupantų divizijos peršliaužė Lietuvos pasienį. Jie buvo pasiruošę iš anksto. Mongolas žygiavo į Lietuvą per Varšuvą, Schultz ir Kurt per Klaipėdą... Kiekvienas jų žygiavo užkariauti pasaulį...

Tarp jų buvo studentų, prekybininkų, pramonininkų, filosofų, rašytojų, žurnalistų, kiaulių augintojų. Net ir asilų buvo... Juos visus lietuviai sutiko su gėlėmis, sveikinimais... Na, o jie? Jie išvogė auksinius laikrodžius iš lietuvio krautuvės. Jie išprievartavo tris lietuvaites, nes jos neturėjo kas jas apgintų... Lietuvos kariuomenė jau buvo nuginkluota .. To dėl jie dar ir lietuviškas knygas degino.

Iš Urugvajaus, iš Argentinos, iš Brazilijos, iš Kanados, iš visos Amerikos ir iš viso pasaulio mes žiūrime į Vytauto Parke esančius ąžuolus... Visi mes norime pamatyti Lietuvą... Ji yra gyva mūsų širdyse.

Jei mes kalbame su žemaičiu mes jaučiame kaip ūžia vėjai... Mūsų žvilgsnis ieško istorinės lietuvių galybės, mes matome horizonte Medvagalio kalną, mes vaikštome po siauras Raseinių gatveles, mes grožimės gražiąja Dubysa...

Sakykite, tautiečiai, gal verčiau palikti tą Lietuvą? Juk koks čia biznis iš tos kovos: vienas tik vargas. Veiki, kankinėsi, naktimis nemėgi, daugiau skolų negu pajamų... Vienu žodžiu sakant, mirti nesinori, o vargti blogai...

Bet tie, kurie gyvena siela, širdimi, protu ir turi akis — tie mato kaip Lietuvoj pušys siūbuoja, kaip blaškosi debesys Lietuvos padangėje, kaip ežeruose ritasi lietuvių krauju nudažytos bangos...

Sakykite, tautiečiai, ar gi ne verta kovoti? Ar gi galima tylėti? Ar garbinga būti neprietelių spardomais vergais, laukiančiais kad sauvaliaujanti satrapai padarytų mus «laimingais» mūsų pačių žemelėje?

Mes, kurie gyvename šiandien toli nuo Lietuvos ir toli nuo Europos, gyvename ramybėje savo namuose, pagalvokime apie tuos, kurie titaniškai kenčia, kurie viską prarado.

Štai, žiūrėkite, ką sako

LIETUVOS POŽEMIO PRANEŠIMAS

Sovietų antroji Lietuvos okupacija, kuri prasidėjo Svyrių miestelio Lietuvių skerdynėmis, esanti daug žiauresnė negu pirmoji (1940) okupacija. Kai Lietuviški kvislingai ir smurdai drabsto pasakas apie Nemuno tvenkinį, apie milijono akrų žemės grąžinimą Sovietų Lietuvos piliečiams, tai bolševikų šnipai siaučia be pasigailėjimo visame pagrobtame Lietuvių krašte.

Štai dar ką bolševikai išgalvojo Lietuvos žmonių persekiojimui, kaip praneša Lietuvių "požemio" žinia gauta Amerikoje:

Enkavedistai okupuotoje Lietuvos dalyje išdalino lakštus su penkiais klausimais: (1) Kodel pasilikai Lietuvoje kada Raudonoji Armija 1941 metais pasitraukė? (2) Ką veikei laike Vokiečių okupacijos? (3) Kaip padėdavai Vokiečiams?. (4) Ar kokį sabotažą organizavai?. (5) Pasakyk trijų liudininkų (sabotierių) vardus.

Visi tokiu būdu apklaustieji žmonės kelioms dienoms praėjus apturėjo spalvuotus šaukimus: raudonos spalvos — į karo tarnybą; žalios spalvos — į darbo būrius, baltos — išdeportavimui iš Lietuvos. Tie asmenys kurie jo-

(Nukelta į 27-tą puslapį)

LIETUVIS URUGVAJUJE

ESAME NE VIENI

Didžiai gerb. "L.L." Redaktoriau:

Urugvajaus Lietuvių Kultūros Draugijos leidžiamojo žurnalo LAISVOJI LIETUVA pirmąjį numerį perskaičiau su pilnu atsidėjimu ir susidariau labai rimtą įspūdį. Jame radau patriotiniai istorinį, vargų ir vilčių, meno ir jaunimo, juokų ir informacijų skyrius.

LAISVAJAI LIETUVAI nesvarbu politinės pažiūros. Jai terūpi vien Lietuvos Nepriklausomybė. Jame bendradarbiauja nuo kairiauso socialisto (išskyrus komunistus, kurie laisvės išsižada) iki dešiniausio kataliko. Tokios spaudos mūsų kolonijai senai reikėjo. Taigi kiekvieno lietuvio patrioto pareiga pritarti ir remti.

Visa širdimi prie šio kilnaus darbo prisidėdamas, siunčiu pusantro pezo prenumeratai ir $ 5.00 paramą.

Reiškiu gilią pagarbą:

Kun. Lic. Stan. Grigaliūnas,
Urugv. Liet Kolonijos Kapelionas

Montevideo, 1944. XII. 15.

NUO RED.: Didžiai gerbiamam mūsų kolonijos Kapelionui širdingai dėkojame už tokį bešališką LAISVOSIOS LIETUVOS įvertinimą ir parėmimą. Tas mus padrąsina ir suteikia viltį, kad veikloje už Lietuvos Nepriklausomybę atsiras vis daugiau ir daugiau kilnios sielos gerbiamų tautiečių, kurie nuoširdžiai prisidės prie mums visiems lietuviams taip labai būtinos garbingos kovos už mūsų mylimos gimtinės išlaisvinimą.

Tautiečiai, visi privalome pagalvoti dabar pat: ką pasakysi paklaustas: ką veikiai kuo met tavo gimtoji šalelė Lietuva skaudžiai kentėjo sunkiai vilkdama žiaurų okupantų jungą?

KALĖDOS — TAIKOS SIMBOLIS

(Atkelta iš 25-to puslapio)

čiais tas priešistorines medžių šakeles, kurių viršūnėje matysis toji nepaprasta žvaigždelė erdvėje. Nepaprasta ta Oriono Žvaigždė mums liūdija, jog visos žvaigždės sukurtos iš tų pačių (?.-Red) elementų, kaip ir žemė, ant kurios mes gyvename ir ant kurios išvysime kultūriečių salėje suruoštą Kūčių naktį Kalėdų Eglutę. Tai tikrai malonus vienybėje susibūrimas nuoširdžiai už Lietuvos Nepriklausomybę ir laisvę kovojančių tautiečių.

Jau mes iš pasakojimų žinome, kad vienybė-galybė. Iš tos galybės ir žurnalas LAISVOJI LIETUVA gimė. Jis yra kelrodys, kuris nušviečia tiesą ir rodo kelią.

LANKĖSI SVETYS IS FRAY BENTOS

Gruodžio 9 d. m. LAISVOSIOS LIETUVOS Redakcijoje lankėsi mariampoliškis gerb. Jonas Laukaitis, atvažiavęs iš Lietuvos 1929 metais, 16 metų jau turi išdirbęs Fray Bentos frigorifike "Anglo". Malonu, kad tas mūsų tautietis užima atsakingą vedėjo—kapatazo vietą. Kartu su Laukaičiu dar dirba šie mūsų gerbiami tautiečiai: Karulis Liaudanskis, Antanas Balčikonis (taipgi kapatazas), Juozas Galvelis, Kasparas Urbonas, kurtiembre kapatazas Bronius Valenta (kuris greitu laiku ketina sukurti lietuvišką šeimą su viena Argentinos lietuvaite). Kartu su šiais tautiečiais gyvena dar septintas, tai Jonas Putinskas, sunkiai sužeistas darbe. Jis gaunąs pensiją sumoje $ 37. 80 urugvajiškų, o dabar rūpinasi išgauti jam teisingai priklausomą senatvės apdraudą—jubilacioną.

Gerb. J. Laukaitis, praleidęs kartu kelias valandas su kultūriečiais, pareiškė, kad visi Fray Bentos lietuviai gražiai sugyvena ir yra ištikimi Lietuvai; jie busią labai patenkinti žurnalu LAISVOJI LIETUVA, kurio kelis egzempliorius išsivežė užtikrindamas, jog visi fraibentiškiai tikrai būsią nuolatiniais skaitytojais.

Tenka apsidžiaugti, kad Fray Bentos lietuviai labai vieningi, gražiai sugyvena tarpusavyje ir turi įsigyję gerai apmokamas vietas.

SERGA

Jonas Bikelis sunkiai susižeidęs prie mūrų griovimo, tapo paguldytas Vilardebò ligoninėje. Žmoniškumas reikalauja, kad pažįstamieji aplankytų šį nelaimės ištiktą tautietį.

Kur galima praleisti linksmai liuoslaiki

Mūsų tautietis, gerb. Petras Žukelis turi atidaręs RECREO, gretimais savo kino "CINE SELECTO", calle Grecia, Cerroje.

Pastebėtina, kad po atviru dangumi yra duodamos ir programos, susidedančios iš dainų, su gitarų akampanimentu, monologų, komiškų kavalkėlių ir kitokių margumynų.

Du argumentu rekomenduoja praleisti laiką šiame rekrejuje: 1) atviras oras teigiamai veikia žmogaus sveikatą ir 2) dainos, muzika, monologai ir deklamacijos turi ir savo meniškąją vertę, taipgi gerą darančią psichiniame mūsų gyvenime.

Recreo atidarytas šeštadieniais, sekmadieniais, antradieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais iki 24 val.

Tavo Gyvenimas Prasideda Rytoj...

NENUGALIMOJI AMERIKA

Rašo
Anastazas Daugerutis

Europos Konfederacijos, arba Sovienytų Europos Valstybių Sąjungos klausimas, yra iškeltas ne dabartinio karo. Tą klausimą iškėlė žymusis prancūzų diplomatas ir politikas Briano, kuris jau yra miręs. Toji Briano iniciatyva suorganizuoti Suv. Europos Valstybių Sąjungą, daugelio buvo suprasta, kaipo jėgos organizavimas prieš Siaurinę Ameriką.

Bet kodėl?

Ieškant atsakymo į šį klausimą, nesunku pastebėti, jog naujausi ir seniausi Europos reakcionieriai pamatė, kad norint turėti įtakos pasaulyje, neišvengiamai tenka atsižadėti smurtaujančios jėgos. Jie gerai pamatė ir vis labiau pamatys, kad nešdamas pasauliui LAISVĘ IR TOLERACIJĄ daug toliau nueisi, negu žvangindamas ginklus.

Iki šiol ir yra žinomi tik du būdai įsigijimui įtakos. Pirmas būdas, tai su ginkluotos jėgos pagalba. Antras būdas, tai kapitalų pagalba bei nevergiančios ekonominės ir finansinės politikos dėka. Vienu ir kitu atvėju einama prie to paties tikslo, būtent: savo šalies gerovės pagerinimo, naujų rinkų savo gaminiams ar žaliavaį ieškojimo ir savo galios tarptautinėj arenoj praplėtimo.

Nesakysiu, kad ieškojimas įtakos pasaulyje pacifistiniu būdu parem humaniškomis idėjomis. Tas ieškojimas, aišku, turi humanizmo požymių, bet taip pat turi ir sveikų apskaičiavimų. Kariaujant — laimėsi ar ne — turėsi didelių materialių nuostolių. Tatai aiškiai įrodė 1914-18 metų karas, dar daugiau įrodys dabartinis. Antrasis, humaniškasis, būdas, įtakos įsigijimui bus daug plačiau vartojamas ateityje negu pirmasai, smurtaujančios jėgos' būdas.

Bet kuri didelė, kapitalinga ir gerai organizuota valstybė be ginklo gali įsigyti įtakos pasaulyje. Tatai parodo Amerika.

Iki 1890 metų Šiaurinė Amerika skelbė, kad išorinis pasaulis ir jo politika, kiek tai tiesioginiai amerikiečių neliečia, visai nerūpi. Pačių amerikiečių didelis kraštas, pilnas visokiausių turtų, visiems norintiems dirbti pateikdavo užtektinai darbo. Be kaučuko ir šilko Šiaurinės Amerikos daugiau niekas ir nevargino. Apie tariamas įtakas pasaulyje buvo nusistatę amerikiečiai sau galvos nekvaršinti.

Tokis amerikiečių nusistatymas, kad nėra reikalo užkariauti pasaulyje simpatijų, buvo klaidingas. Ir kaipo tokis jis turėjo būti pakeistas, kas ir buvo padaryta XIX-jo šimtmečio pabaigoje, pakeičiant savo politinės gaires išorinio pasaulio atžvilgiu. Pirmiausia tatai pasireiškė pasaulio priėmimu, o ne atmetimu. Pačios Amerikos ekonominė plėtotė pasireiškė dideliais šuoliais pirmyn dėka gausios imigracijos, o ne izoliacijos. Gi vadovybėje pasižymėjo ne durtuvas, (ne Stalinas, ne Hitleris) ne diktatorius, bet LAISVE IR TOLERANCIJA.

Trumpa Suvienytų Amerikos Valstybių atsiradimo istorija

Šiaurinė Amerikos žemyno dalis su vidutiniu ir karštu klimatu pradėta kolonizuoti XVII šimtmetyje anglų ir olandų. Jie, dėl savo įsitikinimų persiakiojami, buvo priversti skirtis su savo tėvynėmis, kad apsaugotų gyvybę ir turtą. Anglijos kolonijos ilgainiui tiek sustiprėjo, kad nutarė neklausyti Londono vyriausybės įsakymų ir suvaržymų. 1775 metais prasidėjo sukilimas, o kitų metų liepos 4 dieną trylika atskirų kolonijų pasiskelbe savo nepriklausomą nuo Anglijos valstybę. Suvienytų Amerikos Valstybių vardu. Po pasisekusio Suv. Am. Valstybių karo, kur amerikiečiams vadovavo Washingtonas ir jiems padėjo prancūzai. Anglija buvo priversta nusileisti ir 1783 metais liepos 3 dieną pripažino amerikiečių iškovotą nepriklausomybę. Gyventojų skaičius, taikos sudarymo metu buvęs tik apie 3 milijonus, šiandien pasiekė 133 milijonus, gausios iš visų pasaulio šalių imigracijos dėka. Atvykstantieji čia rado ne tik darbo ir duonos, bet ir būtiną dalyką normaliam žmogaus gyvenimui ir pažangai — LAISVĘ IR TOLERANCIJĄ.

Suvienytų Amerikos Valstybių kaiministėje buvo visa eilė nusilpusios Ispanijos kolonijų, kurių reikšmė ir strateginiu ir ekonominiu atžvilgiu jau apie 1880 m. buvo įvertinta, o 1914-18 metų karas visiškai patvirtino. Svarbu ir tai, kad kolonijų gyventojai ne: o ėjo ilgiau likti Ispanijos priespaudoje, jie dažnai sukildavo prieš savo pavergėjus. Suv. Am. valstybės 1898 metais padėjo toms kolonijoms išsilaisvinti, tuomi įgydamos tose kolonijose daug įtakos. Tos išlaisvintos kolonijos, pasiskelbusios respublikomis, (Cuba, Porto-Rico, Panama, Haiti Dominico resp. ir kit.) šiandien naudojasi kur kas platesnėmis teisėmis ir daug didesne laisve, negu Autonominės Sovietų Sąjungos Respublikos, nors vietoj silpno Madrido yra gavusios, faktiškai, stiprų kaip liūtą Washingtoną.

Kitoje laidoje pakalbėsime apie Suv. Am. Valstybių vaidmenį 1914-18 metų karo metu Europai, o taip pat Europos vaidmenį Suv. Amerikos Valstybėms.

KLEVELANDO LIETUVIAI

Klevelando (Cleveland) mieste yra pusėtinai daug sodų. Maždaug prieš 20 metų Klevelando miesto savivaldybė (Municipio) sumanė steigti pasižymėjusių asmenų ir tautų darželius.

Pirmas toks darželis buvo įrengtas rašytojui Shakespearo pagerbti.

1929 metais lietuviai suskato *įsteigti ir savo lietuvių* tautinį darželį.

To lietuvių tautinio darželio sumanytojais buvo K. S, Karpius, J. Brazys ir Povilas Sukys. Lietuvių darželio įsteigimui jie pirmieji sudėjo aukų.

Miesto majoras (Intendentas) šių lietuvių visuomenės veikėju sumanymą nuoširdžiai parėmė ir, regis, tam tikslui paskyrė 20 tūkstančių dolerių.

Dabar jau tas LIETUVIŲ KULTŪROS DARŽELIS galutinai sutvarkytas. Jis taip gražiai ir skoningai sutvarkytas, kad daug kas juo gėrisi.

Pažymėtina, kad be lietuvių, Clevelande turi dar apie 17 tautų tokius savo tautinius darželius. Kadangi Clevelando *intendentas (Meras) visą laiką* lietuviams rodė didelio palankumo, *tai, kuomet dar mūsų* mylima Lietuva buvo nepriklausoma *ir laisva nuo bol*ševikų ir nacių okupacijos, Palangos miesto savivaldybė jam nepirko dovaną—gintarinę rašalinę. Ši dovana Draugijos Užsienių Lietuviams Remti buvo nugabenta į Clevelandą ir lietuvai K. S. Karpius, panelė Kazlauskaitė, Jonas Brazauskas, M. Miščiūkienė ir Dr. J Kemešis tą dovaną įteikė Clevelando Intendentui.

Šia proga, gerb. K. S. Karpius *Clevelando Intendentui* Burton, kartu su dovanomis, įteikė *raštą apie Lietuvos gintarą* ir legenda apie Jūratę ir Kastytį. *Ponas Intendentas* lietuvių dovana labai apsidžiaugė. Jis pasižadėjo ir ateityje lietuvių tautos garbės ir teisių nepamiršti. Dar įdomu ir tas, kad Clevelando Intendentas turi ir žemės iš Lietuvos. paimtos iš Birutės kalno Palangoje.

1936 metais įvyko Amerikos 1914-18 metų karo dalyvių legionierių kongresas. Šio kongreso proga Šiaurinės Amerikos legionieriai kreipėsi į tų metų kare dalyvavusias tautas. kad jos atsiųstų po vieną kareivišką savo žemės pėdą. Iš šios visų kraštų gautos žemės buvo supiltas TAUTŲ TAIKOS KALNELIS.

Taigi, anapus Atlanto vandenyno, *tolimame,* bet *viso* pasaulio lietuviams artimame *Clevelande, kur gyvena mūsų* broliai lietuviai, yra iš Birūtės kalno, tautų vieningumui pabrėžti, nugabenta lietuviškosios žemės pėda.

P. L.

AMERICOS LIETUVIŲ TARYBOS TELEGRAMA PREZIDENTUI DĖL BOLŠEVIKŲ TERORO LIETUVOJE

Telegramos turinys lietuviškai:

Vėliausios žinios iš Švedijos rodo kad vokiečių ir rusų rankomis Lietuvoje yra varomas baisus teroras, žmonių trėmimas ir naikinimas. Švedija pasiekę Lietuvos pabėgėliai šaukia tuojautinės pagalbos nelaimingiems Pabalčio žmonėms, nekaltoms vokiečių ir rusų aukoms. Nežiūrint savo iškilmingų prižadų, rusų *karo vadovybė okupuotose* arba taip vadinamose «išlaisvintose» *Lietuvos dalyse* tęsia masinį likusių gyventojų naikinimą. Pabėgėliai savo akimis yra matę, kaip žmonės yra žudomi, urmu tremiami, o kiti žudosi. Dėl šitų sovietiškų represijų, tokiuose miestuose kaip Vilkaviškis, Utena, Siauliai, Kuršėnai ir kiti jau nebeliko lietuvių gyventojų. Patvirtintos žinios praneša apie žiaurius Sovietų įstatymus, apie kolchozų atstatymą, apie masinį privačios nuosavybės atiminėjimą. Sprendžiamas Jungtinių Valstijų ir, jei galima, Didžiosios Britanijos veiksmas *darosi būtinai reikalingas,* jei jau ne dėl ko kita, tai *nors žmoniškumą dėlei.* Mes šaukiamės į Tamstą, ponas Prezidente, apsvarstyti, kaip būtų galima apsaugoti pabalčio žmonių gyvybę, pagrindines žmogaus teises, laisvę ir savistovumą, ir imtis tuojaus priemonių, kad apsaugoti tuos žmones nuo visiško išnaikinimo.

Pasirašo Amerikos Lietuvių Tarybos Vyklodamasai Komitetas:

Leonardas Simutis, Pirmininkas.
Dr. Pius Grigaitis, Sekretarius ir M. Vaidila.

Sitos telegramos tekstą Amerikos Lietuvių Informacijų Centras išsiuntinėjo visiems kongresmanams, senatoriams, gubernatoriams. majorams, valdžios įstaigoms, radijo komentatoriams didesnių laikraščių redaktoriams, korespondentams ir kitiems amerikiečių visuomenės veikėjams.

Linksmas Kampelis

Atsargiai, bo įsivels į plaukus!...

UTENA DARO STEBŪKLUS....

Šikšnuosparnių organas iš Desgraciados paduodamas "Keletas žinių apie Utenos miestą" rašo, kad esant ten naciams, žmonės buvę vieni iššaudyti, kiti išbėgioję, o gyvuliai ir kitas turtas buvęs nacių išvoktas. Šitaip dreptelėję naciams, šikšnuosparniai tuojaus pradėjo girti save:

—Bet, jau už mėnesio laiko,—sako šiksnuosparniai, — pas Utenos Tarybos komiteto vice—pirmininkę Puteikytę nuolat ėjo ir važiavo valstiečiai su dovanomis sužeistiems raudonarmiečiams ir karininkams. Jie nešė ir vežė kiaušinius, vištas, pieną, smetoną, sviestą ir kitus ūkio produktus. Visa tai Utenoje atlikta per vieną mėnesį".

Matote, per vieną mėnesį bolševikai Utenoje "priaugino" ūkininkų, kurie "nešė ir vežė raudonarmiečiams kiaušinius, vištas, pieną, smetoną, sviestą ir kitus ūkio produktus"

Klausimai: ar gali per mėnesį užaugti žmogus, kuris "neštų ir vežtų?". Ar gali per vieną mėnesį užaugti vištą, kuri dėtų kiaušinius? Ar iš vieno mėnesio telyčios pieno gali būti smetonos ir sviesto, kuris būtų gardus ir maistingas sergantiems raudonarmiečiams?

Mes tikime, kad naciai Utenoje išnaikino ne tik gyvulius ir paukščius, bet taip pat ir žmones. Bet kas gali patikėti, kad bolševikai Utenoje po tokios nacių pavėtrės galėjo padaryti dar iki šiol negirdėtus stebūklus?...

(Iš šikšnuosparnių organo Nr. 23 (229)

LIETUVOJ DABAR DAINUOJA....

Ach ty Litva, ty moja,
Aš tave myluoju.
Kas nuo frico paliko,
Kaip šluota išluoju.

Ach ty Litva, ty moja
Nieks nebedainuoja,
Proletarai ir buožės.
Pusplikiai dejuoja.

Ach ty Litva, ty moja,
Liubiezna tėvynė,
Kartą Hitleris, o dū kart Stalinas,
Tave vél «apgynė».

Dainuoja pirmas šikšnuosparnis iš kairés į deš.

AR AŠ TAU NESAKIAU...

Ar aš tau nesakiau, broleli,
Kaip Lietuva "pirmyn" davė žingsnelį?
Tenais dabar "tavorščių" gimtinė,
Sako, mat, respublika sovietinė.

Ten "matuški" vaikus liūliuoja,
Ruskas dainuškas jiems dainuoja...
Naikina Baltijos šaleles,
Migdo mažasias tauteles.

Lietuviai, latviai ir estai,
Turi būti stalinistai,
Gauna pagaslovyt Staliną,
Kuris viską nualina.

Nešioja raudonas rubaškas,
Vietoj aukso bumaškos.
Ir bliauna "ei uchnem, razlūką"
Šoka su kirkyzais kazoką.

Gyvent tikrai ten malonu,
Sau su mongolu geltonu,
Gyvent ten linksma, kaip rojuj,
Kai neliko batų ant kojų.

Lietuvos kraštas dabar švarus,
Visi turi komisarus.
Stalino himną traukia
Ir kakton kulkos susilaukia.

AR IŠSIĖMET KNYGUTĘ?

Tautiečiai! Kurie jau galutinai esate praradę viltį matyti dar kartą Lietuvą Nepriklausomą, tai pasiskubinkite kuo greičiausiai išsiimti iš Desgraciados Lietuvos "traidoriaus" knygutę.

Liubiezna matka! Išsiimk ir tą «traidorkos» knygutę, bo tai didelis hunoras patekti į pirmuosius "traidorių" sąrašus. O kurie ir kurios jau turite, tai tuos ir tas maskoliškai sveikina šiksnuosparniai iš Desgraciados, nekantriai laukdami iš jūsų laiškų pasiuntimui į sovietiją, ale pilnų laiškų (su pinigais arba su lašiniais), ba šiksnuosparniai tairgi turi palesti, negi skraidys tuščiais estomagais?

KLAUSIMAS:

Kokioj šalyje vienas ponas pasidarė maršalu, niekad nebuvęs kariškiu nei darbininku?

LAISVOSIOS LIETUVOS Administratorius Argentinoj

LAISVOSIOS LIETUVOS Administratorius, gerb. Juozas Babilius gruodžio 16 d. š. m. išvyko į Argentiną. Išvyko ne turistiniais, bet grynai spaudos reikalais, taigi jo misija kur kas bus sunkesnė, negu turisto saulėtame pliaže. Babilius yra įsipareigavęs surasti žurnalui LAISVOJI LIETUVA skaitytojų ir bendradarbių nemažoje Argentinos lietuvių kolonijoje. Jis stengsis pasimatyti su gerbiamąja Argentinos lietuvių organizacijų vadovybėmis, su spaudos ir visuomenės darbuotojais, su lietuviais pramonininkais ir prekybininkais ir su kiek galima daugiau gerbiamų tautiečių, nuoširdžiai stovinčių už visišką Lietuvos Nepriklausomybę.

Išvyko mūsų žurnalo Administratorius į Argentiną skatinamas grynai nuoširdaus pasišventimo mūsų tautai. Todėl ir kelionės išlaidas, kurias sudaro kelionė į abu galu ir kitokios išlaidos, sutiko apmokėti iš savo sunkiai uždirbtų centų, kad tik tuomi palengvinus organizacijai, kuri leidžia žurnalą, ir panašinus bendrą veikimą už Lietuvos Nepriklausomybę Argentinos ir Urugvajaus lietuvių kolonijose.

LAISVOSIOS LIETUVOS Administratorius išbus Argentinoje apie porą savaičių. Nuolatinę apsistojimo vietą tam laikui pasirinko gerb. Jurgio Graibaus šeimą, calle Pergamino 683, Sarandí, F.C.S. Visų didžiai gerbiamų LIETUVOS LAISVĖS KOVOTOJŲ Argentinoje maloniai prašome neatsisakyti padėti LAISVOSIOS LIETUVOS Administratoriui tiek, kiek yra brangus Jums Lietuvos Nepriklausomybės idealas ir kilnios sielos tautiečių pasiaukojimas tam idealui.

Progresuojanti moksleivija

Gerb. Stasio Tamošiūno šeima

"L. L." bendradarbis ir uolus kultūrietis, Pranas Tamošiūnas, kurio straipsnis "Pabuski Jaunime!", tilpęs pereitoje žurnalo laidoje, iššaukė visuomenėje pasigerėjimą, baigė liceo ir sekančiais moklo metais pradės lankyti Priruošiamąjį Universitetą – Universidad Preparatorio, pasirinkdamas medicinos mokslą. Jaunesnysis Pranuko broliukas Stasys perėjo į trečiąją liceo klasę. Tai nuopelnas jų tėvelių kurie gražiai auklėdami savo vaikus sugebė jo dar užgyventi gražią mūrinio namo nuosavybę, kurioje randasi jų užlaikoma komercija. Kad vaikai baigtų aukštąjį mokslą ir būtų rimtai pasiruošusiais mūsų visuomeninio bei kultūrinio veikimo darbuotojais, ideališkai atsidavusiais Lietuvos labui, yra labai užgirtinas.

Gerb. PRANO VIKONIO šeima

Vikonių sūnus Ottas, baigdamas vos 13 m. amžiaus, be egzaminų perėjo į trečiąją gimnazijos klasę. Ottukas yra jauniausias savoj klasėj mokinys, todėl labai sveikintinas už pastangas, tuo labiau, kuomet likimas jam yra skyręs būti ne vien tauriu moksleiviu, bet taip pat ir nepamainomu darbininku namų apyvokos darbuose. Gi jo 7 metukų sesutė Diana, su pagyrimu tapo perkelta į antrąjį pradinės mokyklos skyrių. Abu Vikoniukai yra gimę Urugvajuje, šias mokslo metų atostogas yra numatę sunaudoti kalbų mokinimuisi.

Sausio mėn. LAISVOSIOS LIETUVOS laidoje tilps straipsnis apie humanitarinius mokslus—Ko'kias kalbas labiausiai patartina mokytis, skirtas visos lietuvių moksleivijos garbei.

Kitokios Kolonijos Naujienos

Susikūrė lietuviška šeima

Gruodžio 2 d. š. m. įvyko Vladutės Trakimaitės ir Prano Bandzevičiaus vestuvės, dalyvaujant jaunavedžių giminėm, artimiesiems draugams ir kaimynams. Matėsi Ignas Kaluževičius su žmona ir gražiai auklėjamu vienturčiu sūneliu, gyvenanti ant gražaus nuosavo žemės ūkio, K. Drobnickas su žmona ir dūkrelėmis, Pranas Totulas su žmona, panelė Baršytė ir kt. prie geros gerb. N. Budreikos muzikos šokdami, lietuviškai dainuodami, vaišindamėsi ir linkėdami jaunavedžiams laimingo šeimyninio gyvenimo. — Buvęs

Linksma Gegužinė

Gruodžio 17 d. š. m. įvyko Peñarol srityje, linkma gegužinė, kurią suruošė lietuviai katalikai. Dalyvavo gražus tautiečių būrelis. Miškas, kuriame įvyko toji gegužinė yra graži vieta tam tikslui. Per jį čiurlena mažas upelis tarp gluosnių ir paūksnių bepinas romantiškas iliuzijas. Šalia miško stovi maža bužnyčia pastatyta vieno pasiturinčio kataliko belgo lėšomis, kurio nuosavybe yra minėtas miškas ir ten pat esantis audimo fabrikas — fábrica de jidos. Girdėjosi Lietuvos Himno ir lietuviškų dainų gražus skambėjimas, o taip pat suktinis ir bendrai lietuvių šokiai. Buvęs.

Pirmyn, kuomet negalima!...

LAISVOSIOS LIETUVOS pirmieji prenumeratoriai ir rėmėjai:

Kazys Vilkas, Kun. Lic. Stan. Grigaliūnas (ir $ 5.00 paramos), Alfonsas Bartašiūnas (ir 5.00 paramos) Stasys Tamošiūnas (ir $ 1.00 paramos), Edvardas Jusys (ir $ 0.50 paramos), Petras Evovluckas, Jonas Sčesnulevičius, Juozas Dorelis, Adolfas Kaušinis, Antanas Liūdžius, Stasys Makaveckas, Alfonsas Guoda, Juozas Mineika, Bolis Laucius, Juozas Úža, (Bus daugiau)

Paremk tuos, kurie verti paramos

LD 278
1944, Nr.2

Restoranas ir Pensionas
GRAN BRETAÑA

JUOZAS RAMONAS
Savininkas

Geriausia vieta lietuviams turistams atvažiuojantiems iš Argentinos. Sveikas valgis. Švarios lovos pavieniam ir erdvūs kambariai šeimynoms.

JUAN CARLOS GÓMEZ 1266 Tel. 8-39-05

Foto Arte "ESBA"

Čia ir lietuviai fotografuojasi visuomet.

GRECIA 3432 – CERRO – Tel.: 22 10 54

RUBU SIUVYKLA

JUOZAS MIKALAJUNAS
Savininkas

Gobernador del Pino 4511 LA TEJA
MONTEVIDEO

Mueblería y Colchonería
"LA FORTALEZA"

E. BARAVIKAS
Savininkas

Didelis visokių meblų pasirinkimas. Perdirbami—colchones—čiūžiniai—ir pristatomi į namus. Visokių markių radio aparatai; pigūs ir su lengvais išsimokėjimais.

Av. CARLOS M. RAMIREZ 651,
esq. Carlos Tallier Tel.: 22 50-32 LA TEJA

FUNDICION PRADO

Fundición de Bronce Mecánico.
Aluminio y Herrajes en General.

Sección Mecánica y Estampados.
Matrices de Todas Clases.
Y Para Toda Industria.

EDUARDO JUSYS

Molinos de Raffo 473-
Teléfono 22 - 53 - 05.

MONTEVIDEO

IMPER

GARINĖ RUBU VALYKLA

Rūbų išvalymas sulig "Duplex" sistema. Šermenų rūbai. Dažymas ir reformavimas skrybelių ir kostiumų. Neinatomas užadymas skylių bei perplėšimų. Lietuviams nuolaida: tik $ 1.50 kostiumo išvalymas ir išprosymas.

Centralinis Namas:

calle EJIDO 1241 Tel. 91-9-10
skyrius ir dirbtuvės:
Avda. BRASIL 3092 MONTEVIDEO

JOYERIA ORIENTAL

DALMIRO BORSANI
Savininkas

Parduoda laikrodžius, žiedus brangakmenis, fantazijas, aukso išdirbtinius su įrašais vardų. Taiso laikrodžius ir papuošalus.

SARANDI 644 - MONTEVIDEO - Tel. 8-05-32

BODEGA Y VIÑEDOS
de VALENTIN CARNE e HIJO

VINO NATURAL

Redención Melilla — Tel. 22-00-55

AR ŽINOTE KĄ RAŠO
"KELEIVIS"

AR ŽINOTE, kodėl vieni jį girla, kiti keikia, bet visi mėgstasįį skaityti?

„KELEIVĮ" žmonės mėgsta dėl to, kad jis niekam nepataikauja ir nesibijo teisybę skelbti

Žmonių mulkintojas ir apgavikus jisai lupa be jokio pasigailėjimo.

Be to, iame rasi visokių patarimų, pamokinimų' gražių eilių, įdomių paveikslų ir žinių iš viso pasaulio.

Kainuoja tik $2.50 metams.
Adresas toks:

"KELEIVIS"
636 BROADWAY
SO. BOSTON, MASS.